

Sayın Velilerimiz,

Oyun; çocukların bugünkü ve gelecekteki ilişkilerini etkileyen sosyal ve bilişsel becerilerini geliştirmesini sağlayan doğal bir araçtır.

Platon; "Bir insanı tanımak için onunla bir yıl sohbet edeceğine, bir saat oyun oyna." demiştir. Oyun, ailelerin ve eğitimcilerin çocuğu tanımada, anlamada ve eğitimde en önemli yöntemidir. Birçok anne baba çocuğu ile oyun oynamakta ve farkında olmadan bazı davranışları kazandırırken oyunu kullanmaktadır. Tıpkı yemeği kendi başına yemekte zorlanan bir çocuğa yemeğin "Tren, uçak geliyor!" diye eğlendirici hâle getirilmesi, uykuya dalmakta zorlanan bir çocuğa oyuncak bebeklerle uyku zamanının hatırlatılması vb. gibi oyun çocuğun olduğu her yerde vardır.

Biliyor muydunuz?

Pieter Bruegel'in Viyana Müzesinde (1560) ünlü "Çocuk Oyunları" tablosunda; zamanında oynanan, bugün de pek çok ülkede halen oynanan seksenden fazla çocuk oyunu resmedilmiştir.

Oyun Nedir ve Neden Önemlidir?

- ✚ "Oyunun en yararlı kısmı, kahkahadır." Dr. Aletha Solter
- ✚ "Çocukların dili oyun, kelimeleri oyuncaklardır." Garry Landreth
- ✚ "Kuşlar uçar, balıklar yüzer, çocuklar oyun oynar." Garry Landreth

Çocuklar oyun yoluyla, baş edemediği duyguları ve yaşadığı zorlukları yeniden canlandırma yaparak deneyimler ve bu duyguların ya da zorlukların üstesinden gelmeye çalışır. Kendilerini oyuncaklarla ifade ettikçe yaşadığı duyguları dışa vurmaya başlar. Her çocuk oyun içinde adeta yaratıcı bir yazar gibi; hareket edebilir, oyunda kendisine ait bir dünya yaratabilir ya da dünyasını, kendisini hoşnut edecek bir biçimde yeniden düzenleyebilir.

Çocuklar; kavramları, cisimleri, toplumsal kuralları, haklarını ve mücadele etmeyi oyun içerisinde algılar, sonra anlar, en sonunda öğrenir ve geliştirir. Oyun; fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal yönden çocuğu etkiler ve gelişmesine katkıda bulunur.

Çocuk; gerekli olan davranış, bilgi ve becerileri oyun içinde kendiliğinden öğrenir.

Çocuk oyun yoluyla koşar, zıplar, tırmanır, küplerini sıralar veya legolarını birleştirir. Tüm bunları yaparken ince ve kaba motor becerilerini de desteklemiş olur.

Oyun; düşünme becerisi gerektirdiği için, çocukların bilişsel gelişimini de destekler. Çocuk, kazanmak için planlama ve hesaplama yapar. Nasıl oynaması gerektiğini ve rakibinin hamleleri ile nasıl baş edeceğini düşünür. Gizli saklanma yerleri bulmak, taşı tam seksek karelerinin içine atmak için planlama yapmak, topu atarken hızını ve açısını ayarlamak gibi farkında olmadığı bilişsel hesaplamalar yapar. Bu sayede zihin gelişimi aktif olur.

Oyun içinde kazanmayı da kaybetmeyi de öğrenirken aynı zamanda çeşitli duyguları deneyimler.

Arkadaşlarının duygularını anlamaya ve gözlemeye başlar. Böylece duygudaşlığın temelleri oyun yoluyla atılmış olur. Arkadaşlarıyla oyun oynayan çocuklar; sıra beklemeyi, kurallara uymayı ve birbirlerine saygı göstermeyi öğrenir. Çevresinde neler olduğunu öğrenir, toplumun bir parçası olur ve sosyalleşir.

Oyun, çocuk için öğrenme ortamıdır ve çocuk oynadıkça duyuları, yetenekleri ve becerileri; işitsel algı, yakınlık-uzaklık algısı, denge, hizalama vb. gelişir çünkü oyun çocuğun duyduklarını, gördüklerini uyguladığı, öğrendiklerini geliştirdiği bir ortamdır.

Oyuncak Seçimi ve Önemi

Oyuncak seçiminde çocuğun yaşı en belirleyici ölçüttür. Yeni doğan bir bebeğin ilk oyuncuğu kendi bedenidir. Çocuğun yaşı, ne oynayacağını dışında aynı zamanda nasıl ve kimle oynayacağını da belirler. Bunun yanı sıra oyuncak alırken oyuncakların farklı gelişim alanlarına hitap etmesine de özen gösterilmelidir. Önemli olan çocuğun ne kadar oyuncuğa sahip olduğu değil, sahip olduğu oyuncak ile ne kadar doyurucu bir şekilde oynayabildiğidir. Evdeki makarnalar, mercimekler, kâğıttan yapılan uçaklar ve gemiler de çocuğun zevkle oynayabileceği oyuncaklar olabilir. Çocuğa önündeki oyuncaklardan bir tanesini seçmesi, seçtiği oyuncak ile oynadıktan sonra diğer oyuncuğa geçmesine fırsat verilmesi, çocuğun dikkatini bir oyuncakta toplamasına yardım edeceği gibi kurallı oynamasını da teşvik edecektir.

En iyi oyuncak, çocuğun tekrar tekrar oynamak isteyeceği ve her defasında ona daha çok oyun ve daha fazla keyif veren oyuncaktır. Oyuncak çocukta merak uyandırmalı, kaslarını çalıştırmalı, girişimciliğini ve hayal gücünü artırmalıdır.

Anne Babalara Öneriler

- ✚ Oyun oynayan çocuğun oyunu birdenbire kesilmemeli, oyununu tamamlaması için önceden bilgi verilmelidir.
- ✚ Oyuncak alırken farklı gelişim alanlarına hitap etmesine dikkat edilmelidir.
- ✚ Benzer oyuncaklardan çok fazla almak yerine, çocuğun farklı oyunlar kurabileceği çok amaçlı oyuncaklar tercih edilmelidir.
- ✚ Oyuncakların mutlaka satın alınması gerekmez, çocuğunuz ile birlikte çeşitli oyuncaklar yapabilirsiniz.
- ✚ Çocuğunuzun oynadığı oyuncaklara ilgisi azaldığı zaman, bir süre ortadan kaldırıp daha sonra tekrar çıkarabilirsiniz.
- ✚ Çocuğunuzla karşılıklı oturarak, sadece çocuğunuz ve oynadığınız oyunla ilgilenerek oyunlar oynayınız.
- ✚ Çocuğunuzla oyun oynayarak ona yaklaşma ve duygularını tanıma imkânı bulabilirsiniz.

Unutulmamalıdır ki oyun çocukla iletişim kurmanın en etkili yoludur.

Kaynakça:

- <https://pedagogijidernegi.com/cocuk-ve-oyun>
- Özer ve diğerleri, (2006). *Oyunun Çocuk Gelişimi Üzerine Etkileri*
- D. Öğretir, (2008). *Oyun ve Oyun Terapisi*
- Doç. Dr. A. Sığırtmaç (2002), *Çocuk ve Oyun*